

XLIII J. V. VESKI PÄEV

Emakeele Seltsi XLIII J. V. Veski päev peeti 28. juunil 2010 Tartu Ülikooli J. V. Veski auditooriumis. Keelekonverentsi teemaks oli valitud „Keelekontaktid ja eesti keele grammatika”.

Konverentsi avas seltsi juhatuse esimees Helle Metslang.

Esimese ettekande pidas Lembit Vaba, kelle teemaks oli „Läti-eesti keelekontaktide ilmingud eesti grammatikas”. Sissejuhatavalt käsitleti ettekandes balti-läänemeresoome keelekontaktide üldisemalt. Läänemeresoome keelte sõnavara iseloomustab tüse balti laenukihistus, mis ulatub paarisaja, mõne uuriija arvates koguni kuni 550 laentüveni. Balti kontaktid on toonud peale sõnalaenude muudki uut, põhjustades fonoloogilisi ja ilmselt ka süntaktilisi muutusi.

Läti laentüvesid on päriseesti keelealal ligi 400, millest suurem osa on registreeritud Lätiga külgnevatelt aladelt, peamiselt Kagu-Eestist. Lätis paiknenud eesti keelesaarte sõnavaras on vähemalt 879 läti tüve. Keelekontaktide peamisi universaale on, et mitteleksikaalne laenamine on võimalik ainult siis, kui samast keelest on saadud ka leksikaalseid laene. Seega on morfoloogiliste ja süntaktiliste läti laenude tõenäosus piirialadel vähemalt üheksa korda suurem kui põhjaeestilises ühiskeeles, eesti keelesaartel aga koguni 21 korda suurem. Nii ongi ootuspärane, et lätitaustalisi morfosüntaktilisi ilminguid esineb Leivu keelesaarel ja mõningatel juhtudel ka Kagu-Eestis. Ettekandes rõhutati järgmist: läti-eesti ja eesti-läti kontaktid on

olnud ja on üha keeleüleised, prevaleerivate keelte vahendusel toimunud ja toimuvad. Nii eesti kui ka läti keelt on mõjutanud ja mõjutavad kolm jõulist kontaktkeelt: saksa, vene ja inglise keel. Seetõttu on eesti ja läti keele vastastikuste mõjude väljaselgitamine äärmiselt komplitseeritud.

Jüri Viikbergi teemaks oli „Saksa keelest eesti keeles”. Ta peatus uuematel saksa-eesti laenusuhteid käsitlevatel uurimustel (eeskätt eesti vana kirjakeele uurijate töödel) ning kordas, et on tarvis läbi sõeluda meie sõnavara (alam)saksa laenukihid. Otstarbekas oleks sõnalaene tuvastada valdkonniti või käsitööalade kaupa (nagu seda näiteks puutöö puhul on tehtudki) ning silmas pidada laenusuhete järjepidevust. Alamsaksast laenatud sõna (nt *kink*) võis hiljem taanduda ülemsaksast laenatu ees (nt *sink*), ent käibele võisid jääda ka mõlemad (nt *leer* ja *laager*, *käsper* ja *kirss*). Lühidalt tutvustas ta oma käsileolevat alamsaksa laenude sõnastikku, milles on lähema vaatluse alla võetud ka eesti murretes esinevad saksa laensõnad.

Helle Metslang juhtis ettekandes „Grammatikamuutuste sammud ja hüpped” tähelepanu n-ö hüppelisele grammatiseerimisele, mille puhul uus grammatikavahend tuleb keelde enam-vähem valmis kujul, tavapärase samm-sammulise arengu etappidest üle hüpates või hüpoteetilisi vorme moodustades. Sedalaadi arengule on tähelepanu juhtinud Nicole Nau, kasutades eesti ja läti vana kirjakeele puhul artiklite juurutamisega seoses terminit *sundgram-*

matisatsioon. Ettekandes olid vaatluse all nii eesti ja ka soome vanas kirjakeeles misjonilingvistidest mitte-emakeelsete keelearnajate kasutatud vormid (artiklid, futuurumitarindid, modaalverbide kasutus) ning ka XX–XXI sajandi emakeelsete keelearnajate uuendused (*nuks-* ja *maks-*vorm, sünteetiline superlatiiv, liitverbid), samuti sunnitud degrammatisatsioon (soome eitusverbi partiklistumise takistamine). Esineja tõi välja hüppelist grammatiseerimise toetavaid keeleväliseid ja -siseseid tegureid.

Enn Veldi keskendus oma ettekandes „Eesti keele inglise laenudest Euroopa kontekstis” eelkõige sõnavara probleemidele. Inglise keel mõjutab teisi keeli tugevasti, aga laenab ise teistest keeltest vähe. Eesti keelde on osa inglise sõnu otse laenatud, osa jõudnud meie keelde aga teiste keelte, näiteks vene kaudu. E. Veldi andis ülevaate ka Manfred Görlachi algatatud Euroopa 16 keele anglitsismide käsitlest („A Dictionary of European Anglicisms”), milles võrreldakse eri keelte kaupa inglise laenude levikut. Selle järgi otsustades on eesti keeles teiste keeltega võrreldes inglise laene vähe.

Martin Ehala kõneles teemal „Keelekontakt veebis: näiteid sihitise kasutamise varieerumisest”. Ta tutvustas

uurimust, milles lähtutakse oletusest, et vene emakeelega eesti keele kasutajate mõjul võib praegune sihitise käändealiku süsteem muutuda (partitiivi sagenemine, nominatiivse sihitise analüüsimine lause aluseks umbisikulise tegumoe puhul). Ta tõi esile ka uurimusega seotud raskusi: algusjärgus olevate keelemuutuste uurimine on keeruline uuenduslike vormide madala sageduse tõttu; eksperimentaalne meetod näitab küll muutuste potentsiaali, kuid mitte potentsiaali realiseerumist tegelikus keeletarvitus. Veebitekstid on väga eri laadi ning erineva toimetatusastmega, ka jääb teadmata autorite taust. Kokkuvõtteks ütles esineja, et veebitekstid annavad tuge eksperimentaalsel teel saadud tulemustele, et sihitise käände valikul esineb süstemaatilist varieerumist, mis viitab sellele, et sihitise käändealiku reeglistik võib olla muutuse alguses, aga kas muutus ka tegelikult toimub ja pöördumatuks osutub, on vara öelda, sest uuenduslike vormide sagedus on madal.

Pärast konverentsi käidi üheskoos lilli asetamas J. V. Veski kalmule, kus teenekat keelemeest meenutas Jüri Viikberg.

ANNIKA HUSSAR

PUŠKINI AJASTU JA VENE KIRJANDUSE KAAON

Selle aasta 17.–19. septembrini Tartus toimunud viiendate Puškini lugemiste teema – „Puškini ajastu ja vene kirjanduse kaanon” – oli seotud ühelt poolt sellega, et kaanon on praegu üks maailma kirjandusteaduse kõige aktuaalsemaid probleeme, ja teiselt poolt sellega, et üks Tartu Ülikooli vene kirjanduse kateedri ammuseid tegevussuundi on kirjandusliku tunde, retseptiooni, kaanoniliste tekstide loomingu kasuta-

mise uurimine. Konverentsi toetas Eesti Kultuurkapital, see toimus ETF-i grand 8471 („Vene kirjanduskaanoni formeerumine”) raamides ja sellest võtsid osa Eesti, USA, Venemaa, Suurbritannia ja Soome teadlased.

Kaanoni probleem huvitab projektis osalejaid ajaloolises ja teoreetilis-metodoloogilises aspektis. Esimene neist tähendab tekstide kanoniseerimise konkreetsete juhtumite ja kirjandusliku

tuntuse uurimist, ettekujutuste või mõistete kristalliseerumist kirjandusloos. Valdavalt neid teemasid käsitleti ka viiendatel Puškini lugemistel. Teoreetilisi üldistusi on produktiivne teha rohke empiirilise materjali põhjal. Teoreetilisi otsinguid ja uut lähenemist probleemidele käsitlesid konverentsil kaks programmilist ettekannet.

Projekti juht, Tartu Ülikooli dotsent Roman Leibov kõneles oma ettekandes „Kaanon kui memeeiline probleem” kultuuris aset leidvast tekstide taasloomise tüpoloogias. Iga tekst võib potentsiaalselt alluda kolmele transformatsioonile: 1) folkloriseerumisele, lahustumisele keelelises / üldkultuurilises kogemuses; 2) kanoniseerimisele väljaspool kirjandust asuvate sotsiaalsete mehhanismide kaasabil; 3) reduplikatsioonile (teatud muudatustega) puhtkirjanduslikes raamides. Esimene neist annab võimaluse kaanonisse sisenemiseks hilisemas hinnangus ka mitte eriti edukatele tekstidele, kuid püsima ei jää kaugeltki kõik tekstide elemendid (näiteks võib kaduda autorsus). Teine on „koolikaanon”, mis kinnistab mäletamisväärse teksti staatust, kuid on liiga palju sõltuvuses konjunktuurist ja didaktilistest eesmärkidest. Kolmas võimalus on kõige enam seotud teksti ajaloolise ja kirjandusliku tähendusega ja see huvitabki projektis osalejaid kõige rohkem.

Just seda aspekti on kõige vähem uuritud tänapäevastes kaanoni kujunemise uuringutes, mis on keskendunud peamiselt sotsioloogilistele (hariduslikud standardid, kirjastamisturg jms) ja ideoloogilistele mehhanismidele. Seetõttu toimus konverentsi raamides ümarlaud teemal „Tsüklid vene kirjanduse ajaloos ja kaanon”, mille juhataja Georgi Levinton (Sankt-Peterburg) keskendus kaanoni kujunemise kirjandussisestele mehhanismidele. Ta tegi ettepaneku kasutada mõistete *kordus*, *taasloomine* (vn *ноетор*, *воспроизведе-*

ние) asemel *tsükkel*, *tsüklliseerumine* (*цикл*, *циклизация*). Neid saaks kasutada selliste suurte autoriüleste metateksti- de kirjeldamiseks nagu näiteks „Peterburi tekst” (V. Toporov) või „meetrumi semantiline oreool” (K. Taranovski) ja isegi sellise vene kirjandust läbiva teema puhul nagu „poeedi surm”. Levintoni ettekandele järgnes tormiline diskussioon, tehti rohkesti uusi ettepanekuid, täpsustati mõistet *tsükkel*, toodi konkreetseid näiteid.

Teoreetilisi probleeme püstitasid ka teised esinejad. Maria Virolainen (Sankt-Peterburg) toetas projekti osaliste ideed alustada vene kaanoni probleemi käsitlemist vene kultuuri kuldajastust – Puškini ajajärgust. Selle perioodi tüpoloogiale oligi pühendatud tema ettekanne „Kuldajastu kui kirjanduslik fenomen: iseloomustamise katse”.

Uued arhiivileiud muudavad või täiendavad juba tuntud tekstide kanoonilist interpretatsiooni. Aleksandr Ospovat (Los Angeles) kõneles oma ettekandes „„Vaskratsaniku” ümber: apokrüüfilise allika kanoniseerimise lugu” sellest, kuidas vene kultuuris kujunes legend Peeter Suure elustunud kujust ja kuidas omakorda legendist mõjustatuna sündis Puškini „Vaskratsaniku” süžee. Timur Guzarov (Tartu) tõstas esimesena küsimuse Pugatšovi kohta kirjutatud teoste rollist Puškini „Pugatšovi ajaloo” struktuuris ja tuli järeldusele, et mõned kohad Puškini uurimuses on omamoodi antitees tema kaasaegsete ajaloolistele jutustustele. Puškini kui ajaloolase eesmärk on muuta ametlikku, kirjanduse mõju all sündinud ettekujutust Pugatšovi mässust. Kirill Ospovati (London) ettekanne rääkis sellest, kuidas Puškini lõpetamata romaanis „Peeter Suure moorlane” kõneleb ajalooline ettekujutus Peetri ajajärgust kaasa romaani süžees ja jutustus väarika plebei edust vastandub samal ajal ilmunud Faddei Bulgarini teosele „Ivan Võžigin”.

Alina Bodrova (Moskva) esitles arhiivist leitud, kirja, milles Bahtšissarai politseiülem tutvustas Puškinile poemi „Bahtšissarai purskkaev” aluseks olnud legendi vürstinna Potockast. Kõige muljetavaldamast arhiivileiust kõneles Aleksei Balakin (Sankt-Peterburg). Ta oli leidnud luuletuse „Vene vägede minek üle Neemeni jõe 1. jaanuaril 1813” autograafi, mille autoriks on seni peetud Konstantin Batjuškovi. Tegelikult kirjutas selle teine Puškini ajajärgu poeet – Tartu ülikooli professor Aleksandr Vojeikov. Esineja kõneles sellest, millal, kuidas ja mis põhjusel Vojeikov otsustas minna müstifikatsioonile.

Arhiivileidude osa lõpetasid Ilja Vinitski (Philadelphia) ja Mihhail Veliževi (Moskva) ettekanded. Esimene jutustas Vassili Žukovski abikaasale Elisabeth von Reuternile kirjutatud madrigalide loomeloost luuletuse „Anun sind, looja...” („О молю тебя, создатель...”) Genfi arhiivist leitud mustandi põhjal. See leid aitas purustada poedi enda loodud müüti tema „viimasest armastusest”. M. Veližev oli leidnud rahvahariduse ministri Sergei Uvarovi käsikirja „Études sur la Russie au XIX siècle” ja näitas, millist kirjanduse hierarhiat oli püüdnud kehtestada kolmikjaotuse „õigeusk – isevalitsus – rahvalikkus” autor.

Vera Miltšina (Moskva) ettekanne oli pühendatud prantsuse teemale Puškini loomingus. Ta viis kuulajad juulirevolutsiooniaegsesse kaanonite ja orientiirideta ajajärku, mille kohta Puškin sai andmeid M. A. Bazini raamatust „L'époque sans nom. Esquisses de Paris 1830–1833” (1833).

Suur hulk ettekandeid oli seotud Puškini tekstide poetikaga, selle omaksvõtmise ja taasloomisega hilisemas vene kirjanduses. Nina Nazarova (Moskva) tuli järeldusele, et jutustuse „Talutüdruk-preili” romantiline kangelane on fiktsioon. Puškin mängib selles

teoses teadlikult romantilise jutustuse šabloonidega. Jekaterina Ljamina (Moskva) kõneles oma ettekandes „Traditsioon → mäng → kaanon? („Majake Kolomnas”: struktuur, taust ja kirjanustraditsioon)” samuti mängust, milles kasutatakse puškinlikke võtteid. Ta andis visandliku ülevaate Puškini naljapoeemi vastuvõtust ja hilisematest tööstlustest ning näitas, kuidas Puškini poetiliste võtete palett taandub järgmistes kordustes vaid paarilekolmele kanoniseeritud šabloonile. Ljubov Kisseljova ja doktorant Jelizaveta Fomina (mõlemad Tartu) olid leidnud Ivan Turgenevi mõistatuslikust jutustusest „Kolm portreed” rohkesti allusioone ja alltekste Puškini loomingust ja kirjeldasid veenvalt nende funktsioone Turgenevi jutustuses. Kuid kõige huvitavamana tundus see, et noor Turgenev, kes oma artiklites hindas vene kirjanduse tipuna Gogolit, orienteerus oma kunstilises praktikas siiski Puškinile ja on tema tekstidele viidates suurendanud nende kanoonilisust.

Lea Pildi (Tartu) ettekande teemaks oli Puškini roll XIX sajandi keskpaiga suurima vene luuletaja Afanassi Feti (Võru Krümmeri pansioni kasvandiku) poetilises enesemääramises. Esineja näitas, kuidas Fet – lähtudes Puškinist – loob oma Muusa kuju. Tatjana Stepaništševa (Tartu) kõneles sellest, kuidas luuletaja Pjotr Vjazemski, kes elas kõigist oma sõpradest kauem, loob oma hilisluules Puškini ja tema ajajärgu kujundi.

Mitmed ettekanded kõnelesid Puškini kaanonist XX sajandi vene kirjanduses. Oleg Lekmanov (Moskva) käsitles Puškini tuntavat mõju Velimir Hlebnikovi kuulsas luuletuses „Loomaaed” („Зверинец”). Konstantin Polivanov (Moskva) vaatles, kuidas funktsioneerivad tsitaadid ja süžeed klassikalistest Puškini tekstidest Boris Pasternaki luules ja tema romaanis „Doktor Živa-

go”, mis on sõna otseses mõttes täis Puškini allusioone. Roman Voitehhovitš (Tartu) asetab vastakuti Marina Tsvetajeva arvamused Puškini ja tema ajastu poetide kohta ja selle, millist rolli nad mängivad tema kunstilises praktikas. Gennadi Obatninit (Helsingi) huvitas poetide ja filosoofide vaidlus 1920. ja 1930. aastatel selle üle, kas Puškin oli müstik või mitte.

Vene luule kuldne ajajärk ei koosne muidugi ainult Puškinist. Konverentsist osavõtjatele pakkus huvi ka selle ajastu kirjanduslik perifeeria. Vadim Parsamov (Moskva) nõudis kõneldes dekabristide Hüvanguiliidust samuti nagu Juri Lotmangi mõistete *dekabristlik kirjandus* ja *dekabristide kirjandus* eristamist. Viimatinimetatu käsitleb muudki peale kodanikutemaatika. Esineja rõhutas, et XX sajandi alguseks olid kodanikutekstitid tõusnud kaanoni keskmesse ja jätnud kõrvale dekabristide ülejäänud mitmekesise pärandi. Tatjana Kuzovkina (Tallinn) andis ülevaate tänastest sotsioloogilistest uurimustest Puškini ajastu, peamiselt Faddei Bulgarini kohta. Dmitri Ivanov (Tartu) käsitles kaanoni probleemi XIX sajandi esimese kolmandiku vene dramaturgias. Ta oli leidnud vastuse küsimusele, miks perioodi kõige viljakam dramaturg Aleksandr Šahhovskoi ei ole pääsenud kaanonisse, kuid ainult ühe näidendi „Häda mõistuse pärast” autor Aleksandr Gribojedov mängib selles määravat rolli. Doktorant Aleksei Vdovin (Tartu) jutustas sellest, kuidas vene 1830.–1850. aastate kriitikas kujunes meie jaoks harjumuspärane ettekujutus „vene klassikast” – vana-dest ja uutest näidisautoritest. Kaks ettekannet oli pühendatud Puškini ajastu ühele suurimale poeedile Jevgeni Baratõnskile, kellel paradoksaalsel kombel pole väärilist kohta tänapäeva kirjanduslikus kaanonis. Natalia Mazur (Moskva) kirjeldas sügiseemalise luule kaanonit Euroopa ja vene luules

XVIII sajandi lõpus, XIX alguses ja näitas, mida uut lisab Baratõnski kanoonilisele toposele oma luuletuses „Sügis”. Inna Bulkina (Tartu) kõneles Jossif Brodski 1960. aastate sonettide seosest Baratõnski luulega.

Teine Puškini järeltulija, kelle nimi konverentsil kõige enam kõlas, oli Nikolai Nekrassov. Andrei Nemzer (Moskva) kõneles tema luule seosest romantilise kaanoniga ja tõestas, kuidas Nekrassov mõtestab ümber ja transformeerib mitte ainult värsimõõdu semantikat, vaid ka V. Žukovski ballaadide toopikat ja motiive poeemis „Pakane Punanina”. Doktorant Maria Borovikova (Tartu) ettekanne oli samuti seotud Nekrassoviga, kes on võtme-poet nii Marina Tsvetajeva varase luule poeetika ja temaatika kui ka tema kirjandusliku positsiooni mõistmiseks.

Konverentsil oli kõne all veel üks oluline autor, kelle ande avastas Puškin – Nikolai Gogol. Doktorant Fjodor Vinokurov (Tartu) kõneles tema interpreteermisest Jevgeni Zamjatini loomingu. Loengute ja autobiograafia põhjal näitas esineja, kuidas Zamjatin lõi Gogoli kuju, kes oli mingis mõttes ennetanud tema enda stilistilist maneeeri, kuid kelle mõju romaani „Meie” autor eelistas varjata.

Poeetikat esindasid kaks huvitavat ettekannet. Vadim Semjonov (Narva) üritas mõista, kui kaugele on kaas-aegsed vene luuletajad eemaldunud Puškini-aegsest meetrumi- ja rütmikaanonist. Esineja analüüsis sellest aspektist 1990. aastate luulekogusid ja esitas meetriliste transformatsioonide tüpologia. Mihhail Lotman (Tallinn) analüüsis oma ettekandes „Puškin ja vene luule meetrilise repertuaari kaanon” kümne kuldajastu luuletaja loomingu, kasutades selleks matemaatik Leo Võhandu loodud korrelatsioonide arvutamise valemit. Tulemused aitasid välja selgitada, kes poeti-

dest olid omavahel kõige enam ja kes vähem seotud meetrumi tasandil; millised poeedid olid sellest vaatenurgast kõige marginaalsemad, kes kanoonilisemad.

Viiendate Puškini lugemiste kogumik ilmub 2011. aasta kevadel. Teadlas-

tegrupi töö vene kirjanduskaanoni uurimisel jätkub.

ALEKSEI VDOVIN

Venekeelsest käsikirjast tõlkinud
MALL JÕGI

LÜHIKROONIKA

- 2. novembril toimunud folkloristide teisipäevaseminaril Kirjandusmuuseumis kõneles Maarja Villandi teemal „Ebakeeleteaduslikke teooriaid eesti keele suguluse alal”. Kõne all olid Henrik Juhankatti, Artur Gleye, Edgar Valter Saksa, Jüri Härmatare, Oskar Adolf Põldemaa ja Andres Pääbo seisukohad.

- 5.–6. novembril toimusid Pariisis teist korda soome-ugri päevad, mille teemaks oli „Marid – üks Venemaa rahvas: ajalugu, olukord, keeled”. Esinema oli kutsutud keele- ja kirjandusteadlasi ning mari kultuuri asjatundjaid Mariimaalt, Soomest, Eestist, Ungarist ja Prantsusmaalt. Näidati ka Eestis elava mari režissööri Aleksei Aleksejevi dokumentaalfilmi idamaridest „Sülem”.

- 12. novembril korraldas Tartu Ülikooli eesti ja üldkeeleteaduse instituut X vana kirjakeele päeva. Eesti, Soome, Rootsi ja Ungari vana kirjakeele uurijad võrdlesid ettekannetes uurimismeetodeid, mis tänu materjali digiteerimisele võimaldavad kõrvutada tekste ja teha oletusi säilinud tekstide eelse olukorra kohta. Peeti 14 ettekannet, mis käsitlesid eesti, soome ja ungari vana kirjakeele olulisi arenguetappe ja allikaid, nende sõnavara ja grammatikat. Esinejate hulgas astusid üles Kaisa Häkkinen (Turu Ülikool), Raimo Raag (Uppsala Ülikool), Péter Pomozi (Budapesti Ülikool), Riitta Palkki (Helsingi, Kodumaa Keelte Uurimiskeskus), Kristiina Ross (EKI) jpt.

- 16. novembri folkloristide teisipäevaseminaril mõtiskles Reet Hiemäe teemal „Kuidas eksponeerida eesti usundi kaitsemaagiat?”.

- 19. novembril toimus Tallinna Ülikooli germaani-romaani keelte ja kultuuride instituudis konverents „Baltisaksa kultuuritekstid ja postkolonialism”. Esinesid Ulrike Plath, Aigi Heero, Mari Tarvas, Reet Bender, Helju Ridali, Janika Kärk, Liina Lukas, Tiina Kirss, Matthias Jost ja Maris Saagpakk.

- 19. novembril peeti Helsingi Ülikoolis sealse eesti keele õppetooli korraldatud seminar „Mitmekeelne Eesti”, mis kuulus Tuglase seltsi korraldatava traditsioonilise mardilaada kõrvalprogrammi. Seminaril käsitleti Tartu ja Helsingi ülikooli teadlaste koostöös tänapäeva Eesti keele- ja kultuuri situatsiooni ja eri keelte olukorda ühiskonnas. Ettekandeid peeti ja vesteldi eelkõige soome keeles. Avasõnad ütlesid Renate Pajusalu ja Riho Grünthal, jätkas Karl Pajusalu (TÜ) teemal „Soomeugri Eesti”. Mai Frick (Helsingi Ülikool) kõneles soomlastest ja soome keelest Eestis, Oksana Palikova (TÜ) Peipsi-äärsetest venelastest. Birute Klaas (TÜ) arutles teemal „Mitu keelt mahub Eesti ülikooli?”. Seminari lõpetas Mart Velskri (TÜ) ettekanne „Eesti kirjandus ja vähemused”.

- 20. novembril tähistas Johannes Aaviku Selts Tallinnas Johannes Aaviku 130. sünniaastapäeva konverentsiga

„Sada aastat hiljem: keeleuenduse poolt ja vastu”. Johannes Aavikut tutvustava avaettekande pidas seltsi au-esimees Helgi Vihma. Järgnes TEA kirjastusel väljaantud J. Aaviku mõttepäeviku „Ideepäev” esitlus. Ettekannetega astusid üles Leili Punga, Hannu Remes, Mati Hint, Enda Naaber, Antoine Chalvin, Linnar Priimägi, Silvi Tenjes, Ülle Sõstra ja Nikolai Kuznetsov. Stendiettekannetega esinesid Raik-Hiio Mikelsaar, Peep Nemvalts ja Kata-Liina Normak.

- 24. novembril toimunud Eesti Keele Instituudi seminaril esines Aivar Põldvee ettekandega „Forseliuse aabits ja eesti grammatikad”.

- 24. novembril peeti Tartus Õpetatud Eesti Seltsi ettekandekoosolek, kus esines Tiina Vähi ettekandega „Vane mad kirjalikud teated eesti libahundi pärimuse kohta kuni XX sajandi alguseni”. Ettekanne tugines valmiva doktoritöö historiograafia peatüki ühele osale, milles tulevad käsitlemisele teemad, nagu libahundid vanal Liivimaal; libahunt uusaja kroonikates, grammatikates, reisi- ja maateaduslikes kirjeldustes; libahunt XVIII ja XIX sajandi humanistidest rahvavalgustajate käsitluses; libahunt eesti rahvateadustes XIX sajandi esimesel poolel ning libahunt rahvusliku ärkamise aja ning XX sajandi alguse rahvaluuleteaduses.

- 24. novembri Hõimuklubis arutlesid Eesti Keele Instituudi direktor Urmas Sutrop ja kirjanik Kauksi Ülle teemal „Kas eestlased on soomeugri-lased?”.

- 24.–25. novembril peeti Eesti Kirjandusmuuseumis regilaulukonverents

„Sa laulad siinnä, ma laulan siellä...” Rahvusvahelisel konverentsil esinesid vanade laulude uurijad Eestist, Soomest, Venemaalt ja Sloveeniast. Rahvamuusikauuriija Ingrid Rüütli 75. sünnipäeva tähistati vastse raamatu „Muutudes endaks jääda” esitlusega. Konverentsi teisel päeval esitleti kasutajatele eesti regilaulude internetiandmebaasi, mis avab Eesti Kirjandusmuuseumi Eesti Rahvaluule Arhiivi eesti regilaulutekstide varamu.

- 25.–26. novembril korraldati Tartus riikliku programmi „Eesti keele keeletehnoloogiline tugi (2006–2010)” 3. konverents. Viie aasta jooksul on programmi toel tegeldud keeletehnoloogiaalase teadus- ja arendustegevusega alates keeletehnoloogilistest ressursidest kuni rakenduste prototüüpide loomiseni. Konverentsil esinenud Tartu ja Tallinna teadlased tutvustasid, mida on Eestis selle viie aastaga keeletehnoloogia valdas ära tehtud.

- 26.–27. novembril toimus Tartu Ülikoolis rahvusvaheline konverents „Kultuur vahendamises: totaalne tõlge, komplementaarsed vaatepunktid”, mis oli pühendatud kultuurisemiootika professori Peeter Toropi 60. sünnipäevale. Konverentsi keskne märksõna oli vahendamine, mis hõlmab kultuuris väga erinevaid infotöötlemise ja -vahendamise vorme. Arutleti nii kultuuri toimemehhanismide kui ka biotõlke võimaluste üle, aga käsitleti ka traditsioonilisi, kirjanduse tõlkimisega seotud küsimusi. Esinejaid oli Eestist, Soomest, Hollandist, Brasiiliast, Itaaliast, Suurbritanniast, Ungarist, Bulgaariast, Saksamaalt ja Mehhikost.